

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ
ΕΝΙΑΙΑΣ ΤΕΛΙΚΗΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΑΣ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ
ΛΑΤΙΝΙΚΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ: 90΄

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΠΕΝΤΕ (5) ΣΕΛΙΔΕΣ

Να απαντήσετε σε όλα τα ζητούμενα του εξεταστικού δοκιμίου.

Να γράψετε όλες τις απαντήσεις στο τετράδιο απαντήσεων.

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΔΙΔΑΓΜΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

(Μονάδες 40)

1. Να μεταφράσετε τα πιο κάτω κείμενα στα Ελληνικά.

I. Cum Africanus in Literno esset, praedonum duces forte salutatum ad eum venerunt. Praedones abiectis armis ianuae appropinquaverunt et clara voce Scipioni nuntiaverunt virtutem eius admiratum se venisse. Haec postquam domestici Scipioni rettulerunt, is fores reserari eosque intromitti iussit. Praedones postes ianuae tamquam sanctum templum venerati sunt et cupide Scipionis dextram osculati sunt. Cum ante vestibulum dona posuissent, quae homines deis immortalibus consecrare solent, domum reverterunt.

(Λατινικά Λυκείου, XXXIV - ελαφρά διασκευή)

II. Qui spem Catilinae mollibus sententiis aluerunt coniurationemque nascentem non credendo confirmaverunt; quorum auctoritatem secuti multi, non solum improbi verum etiam imperiti, si in hunc animadvertissem, crudeliter id factum esse dicerent. Nunc intellego, si iste in Manliana castra pervenerit, neminem tam stultum fore, qui non videat coniurationem esse factam.

(Λατινικά Λυκείου, XLII - ελαφρά διασκευή)

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ**(Μονάδες 60)**

1. α) Δίνονται δύο λέξεις της Ελληνικής. Να γράψετε μία λέξη της Λατινικής, με την οποία συνδέεται ετυμολογικά καθεμιά από αυτές (αν πρόκειται για ρήμα, στο πρώτο πρόσωπο οριστικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής / αν πρόκειται για ουσιαστικό, στην ονομαστική ενικού).

φεύγω, βίος

(Μονάδες 2)

- β) Δίνονται οι ακόλουθες τριάδες λέξεων από την Αγγλική, Γαλλική και Ιταλική. Να γράψετε μία λέξη της Λατινικής, με την οποία συνδέεται ετυμολογικά η κάθε τριάδα (αν πρόκειται για ρήμα, στο πρώτο πρόσωπο οριστικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής / αν πρόκειται για ουσιαστικό, στην ονομαστική ενικού).

ΑΓΓΛΙΚΗ	ΓΑΛΛΙΚΗ	ΙΤΑΛΙΚΗ
father	père	padre
punish	punir	punire

(Μονάδες 2)

2. α) Από τα κείμενα που δόθηκαν για μετάφραση, να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της στήλης Α΄ με τις πτώσεις της στήλης Β΄. Στη στήλη Β΄ περισσεύουν τρεις (3) επιλογές.

A	B
α. dona	1. αιτιατική πληθυντικού
β. mollibus	2. αιτιατική ενικού
	3. αφαιρετική πληθυντικού
	4. δοτική πληθυντικού
	5. ονομαστική ενικού

(Μονάδες 2)

- β) Από τα κείμενα που δόθηκαν για μετάφραση, να μεταφέρετε τους πιο κάτω τύπους στον αντίθετο αριθμό.

spem, sententiis, nascentem, hunc

(Μονάδες 4)

γ) Από τα κείμενα που δόθηκαν για μετάφραση, να γράψετε τους μονολεκτικούς τύπους των άλλων βαθμών των πιο κάτω τύπων διευκρινίζοντας ποιον βαθμό γράφετε. Σε περίπτωση επιθέτου να διατηρήσετε αμετάβλητα την πτώση, τον αριθμό και το γένος.

clara, crudeliter

(Μονάδες 2)

3. Να γράψετε τους πιο κάτω ρηματικούς τύπους σύμφωνα με την οδηγία που ακολουθεί. Όπου χρειάζεται, να λάβετε υπόψη το υποκείμενό τους στο κείμενο.

- α. **esset**: στο ίδιο πρόσωπο της οριστικής μέλλοντα
- β. **nuntiaverunt**: στο ίδιο πρόσωπο της υποτακτικής υπερσυντελικού στην παθητική φωνή
- γ. **venisse**: στην αιτιατική ενικού του ουδέτερου γένους της μετοχής ενεστώτα
- δ. **rettulerunt**: στο απαρέμφατο ενεστώτα στην ίδια φωνή
- ε. **solent**: στο ίδιο πρόσωπο της οριστικής παρακειμένου
- στ. **nascentem**: στο α' πρόσωπο πληθυντικού της υποτακτικής παρατατικού
- ζ. **dicerent**: στο β' πρόσωπο ενικού της προστακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή

(Μονάδες 7)

4. α) Να εντοπίσετε και να διορθώσετε το συντακτικό σφάλμα στην πρόταση που ακολουθεί. Στο τετράδιο απαντήσεων να γράψετε μόνο το σφάλμα και τη διόρθωσή του.

Milites currunt et in urbem veniunt ut pugnarent.

(Μονάδες 2)

β) Ποια από τις πιο κάτω προτάσεις είναι συντακτικώς ορθή; Να αιτιολογήσετε μόνο την απάντηση που θεωρείτε ορθή.

- i. Equites Romani fortius pugnabant quam barbaros.
- ii. Equites Romani fortius pugnabant barbaris.
- iii. Equites Romani fortius pugnabant a barbaris.

(Μονάδες 2)

5. Να αναγνωρίσετε συντακτικώς τους πιο κάτω τύπους που είναι υπογραμμισμένοι στα διδαγμένα κείμενα για μετάφραση.

praedonum, credendo, factum esse, stultum

(Μονάδες 4)

6. Να αναγνωρίσετε τις πιο κάτω προτάσεις (είδος, εισαγωγή, εκφορά, αιτιολόγηση εκφοράς).

α) Cum ante vestibulum dona possident

(Μονάδες 2)

β) qui non videat coniurationem esse factam

(Μονάδες 2)

7. α) Στην πιο κάτω πρόταση να αποδώσετε τον προσδιορισμό του σκοπού με δύο (2) ισοδύναμους συντακτικώς τρόπους.

Praedo venerat salutatum duces.

(Μονάδες 3)

β) Να αναλύσετε την υπογραμμισμένη μετοχή σε δευτερεύουσα επιρρηματική πρόταση.

Quod ut praedones animadverterunt, abiectionis armis ianuae appropinquaverunt...

(Μονάδες 2)

8. Να υποδείξετε πού τονίζονται οι πιο κάτω λέξεις. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας με βάση τους κανόνες τονισμού.

(Μονάδες 2)

consecrare, sentiis

9. Ποιες εκδηλώσεις της θρησκευτικότητας των Ρωμαίων αναδεικνύονται στο κείμενο XXXIV (πρώτο κείμενο για μετάφραση);

(Μονάδες 2)

10. Να μεταφράσετε το κείμενο που ακολουθεί στα Ελληνικά.

Ego vos adhortari possum ut amicitiam omnibus rebus hominum malitis; nihil est enim tam naturae utile et tam conveniens ad fortunam vel secundam vel adversam. Sed hoc primum sentio, solum in bonis civibus amicitiam esse posse.

Cicero *De Amicitia* V, 17-18 (διασκευή)

Λεξιλόγιο:

conveniens -ntis = βολικός -ή -ό

secundus -a -um = ευνοϊκός -ή -ό

(Μονάδες 10)

11. Να μεταφέρετε το κείμενο που ακολουθεί στα Λατινικά.

Η άριστη πολιτεία οφείλει να μη διεξάγει πόλεμο χωρίς αιτία. Αν μπορέσουμε να υπερασπίσουμε με αυτόν τον τρόπο τα χωράφια και τη ζωή του λαού μας, τότε ευκολότατα θα διατηρήσουμε την ειρήνη.

Λεξιλόγιο:

υπερασπίζω = defendo, defendi, defensum, defendere 3

(Μονάδες 10)

- ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ -

Στο Δειγματικό Δοκίμιο περιλαμβάνονται ερωτήσεις/ασκήσεις απ' όλη τη Διδακτέα Ύλη, όπως έχει καθοριστεί στα Πλαίσια Μάθησης. Η Εξεταστέα Ύλη θα ανακοινωθεί σε μεταγενέστερο στάδιο.